

Qlobal istiləşmənin qarşısı yalnız dünya dövlətlərinin həmrəyliyi nəticəsində alınə bilər - AÇIQLAMA

İqlim dəyişmələri bu gün dünyanı narahat edən ən mühüm qlobal problemlərdən biridir. Planetimizin üz-üzə qaldığı qlobal istiləşmənin qarşısı yalnız dünya dövlətlərinin həmrəyliyi nəticəsində alınə bilər.

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında COP29-un Təşkilat Komitəsinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Pərvanə Vəliyeva deyib.

Onun sözlərinə görə, 1997-ci ildə qəbul edilən beynəlxalq iqlim sazişi - Kyoto Protokolunda karbonun qiymətləndirilməsi üsulunun geniş tətbiqi təklif olunub. Hər ölkə özünün karbon istehsalı üzrə tənzimləməsini qurmaldır. Paris Sazişinin 6-cı maddəsi ölkələrə karbon emissiyalarının azaldılması ilə bağlı ticarətin uçotunu aparmağa imkan verir, eləcə də etibarlı özəl sektor karbon bazarlarının yaradılmasını təşviq edir. Bu məsələ COP29 müzakirələrinin də mərkəzindədir. Bu bazarlar emissiyaların azaldılmasının maliyyələşdirilməsi və dayanıqlılıq, adaptasiya, təbiətin qorunmasına investisiyalar üçün istifadə edilə bilər. Bu sistem sənayeləri karbon emissiyasını azaltmağa vadar edir və təmiz iqtisadiyyata keçidi stimullaşdırır.

O qeyd edib ki, karbon emissiyasına məsul bizneslər öz mənfəətlərini ətraf mühit proqramlarının inkişafına və yaşıl enerjiyə keçid üçün fəaliyyətlərə sərf etsələr, dayanıqlı istehsalə nail ola bilərlər: “Yaşıl enerjiden istifadə iqlim dəyişikliyinə azaltmağa və qlobal istiləşməni məhdudlaşdırmağa kömək edir. Hazırda dünya dövlətləri Paris Sazişinin tələblərini yerinə yetirərək qlobal istiləşməni 1,5 dərəcəyədək məhdudlaşdırmaq üçün bütün səyləri səfərbər edirlər. Bu razılaşmanın öhdəliyini yerinə yetirməyin əsas yolu enerji istehsalında alternativ və bərpaolunan enerji resurslarından istifadə edərək, qazıntı yanacağı yandırmağı tədricən azaltmaq və yaşıl iqtisadiyyata keçməkdir. Yaşıl enerji sənayesinin inkişafı nəticəsində yeni iş yerləri yaranır”.

P.Vəliyeva 2050-ci ilə qədər Paris Sazişinin “net zero” (xalis sıfır) hədəflərə çatmağının nəticəsi olaraq, yaşıl enerjiyə keçid bazarı üzrə iş yerlərinin və mütəxəssislərin bu sahəyə axınının gözləndiyinə diqqət çəkib: “Təmiz enerjiyə ədalətli keçid və karbonsuzlaşdırma səyləri bütün dünyanın gündəmindədir. Bu günədək əksər ölkələr 2050-ci ilə qədər buna nail olmaq məqsədi ilə xalis sıfır emissiya öhdəliyi götürüblər. Təxmin edilir ki, bu məqsədə çatmaq 14 milyon yeni iş yerinin açılmasını tələb edir və eyni zamanda, təxminən 5 milyon işçini də qazıntı yanacağı sektorlarından uzaqlaşdıracaq. Təbii ki, bu iddialı hədəflərə çatmaq üçün müəssisələr daha hazırlıqlı və bacarıqlı şəxsləri işə götürməlidir”.

Artıq karbonsuz elektrik istehsalına keçid enerji sənayesinin yönünü dəyişdirir. Bu keçid nəinki dünyaya iqlim dəyişikliyi məqsədlərinə nail olmağa kömək edəcək, həm də enerji sənayesində yeni və dinamik iş bazarı və karyera imkanları yaradır və yaratmaqda davam edir. P.Vəliyeva bildirib ki, yaşıl enerjiyə keçid dünyada mövcud qlobal işsizlik böhranına da töhfə verəcək. Elə buna görə də COP29-un keçiriləcək günlərdən biri - noyabrın 18-i İnsan Kapitalı Günü olaraq seçilib. Həmin gün bu mövzuda müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi ilə insan resurslarına investisiyanın əhəmiyyəti diqqətə çatdırılacaq.

Onun sözlərinə görə, ölkəmizdə yaşıl iqtisadiyyata keçid üçün münbit şərait və imkanlar var. Belə ki, Azərbaycan bərpaolunan enerji mənbələri üzrə yüksək potensiala malik olan ölkələrdəndir. Ölkəmizin bərpaolunan enerji mənbələrinin texniki potensialı quruda 135 QVt, dənizdə 157 QVt-dır. Bərpaolunan enerji mənbələrinin iqtisadi potensialı 27 QVt, o cümlədən külək enerjisi üzrə 3000 MVt, günəş enerjisi üzrə 23000 MVt, bioenerji potensialı 380 MVt, dağ çaylarının potensialı 520 MVt həmində qiymətləndirilir. Azərbaycanın bərpaolunan enerji istehsalı siyasətinin strateji əsasını Prezident İlham Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilən və 2021-ci ilin fevralında qəbul edilən “Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafın Milli Prioritetləri” təşkil edir. 5 Milli Prioritetdən biri olan Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi prioriteti qarşıya yeni hədəflər qoyur. Elektrik enerjisi istehsalında bərpaolunan enerji mənbələrinin payının 2026-cı ilədək 24 faiz, 2030-cu ilədək isə 30 faizə çatdırılması “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illər üçün sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası”nda nəzərdə tutulub. Bu da ölkəmizdə yaşıl gündəliyinin irəli aparılması və yeni karyera imkanlarına, iş yerlərinin açılmasına təkan verir.

“Ümumiyyətlə, COP29-un insan kapitalı gündəliyi həm ekoloji, həm də sosial-iqtisadi proseslərin bir-birini tamamlaması baxımından çox əhəmiyyətlidir. İnsan resurslarının düzgün idarə edilməsi, təşkilatların iqlim dəyişmələrinə uyğunlaşmasını təmin etməklə yanaşı, sosial ədaləti və bərabərliyi də qorumağa imkan yaradır. Bu, yalnız ekoloji məqsədlərə nail olmaq üçün deyil, həm də davamlı və dayanıqlı gələcək üçün çox vacibdir”, - deyə o əlavə edib.

AZƏRTAC
2024, 16 oktyabr